

Parlament d'Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya*

Permetin-me que els adreci unes paraules finals per fer la cloenda d'aquest acte, que crec que ha estat molt reeixit. L'inici de la commemoració d'aquest centenari ha estat ben lluit i estic convençut que tindrà continuïtat ens els propers mesos. Moltes gràcies també a totes les persones que hi heu participat i que amb el vostre mestratge ens heu adreçat aquestes paraules plenes de sentit i moltes vegades també plenes de sentiment. Avui, de fet, podríem dir que honorem el nostre passat i els nostres avantpassats per construir el nostre futur i crec que això en l'àmbit de la llengua és ben clar i en l'àmbit de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans n'és un dels instruments més potents i més evidents i em sembla que val la pena que recordem això en un dia com avui. Els nostres avantpassats són aquestes figures glorioses com s'ha dit, aquestes persones capdavanteres, aquestes persones que han estat referents, aquests que en podríem dir els gegants de la llengua; però si m'ho permeteu, segur que al costat d'aquestes persones també poc o molt retem homenatge a totes aquelles persones anònimes, aquelles persones que no han figurat ni a les capçaleres dels llibres ni segurament en els llibres d'història, però que, en canvi, han estat també persones clau per poder mantenir la llengua viva i per poder-la fer avançar, i em refereixo a tota aquella gent del nostre país, també avantpassats nostres, que durant tants i tants anys van estar al peu del canó defensant una llengua quan aquesta llengua estava gravíssimament amenaçada. Potser eren persones que no la parlaven amb una gran dicció o amb una gran precisió, que no feien cas potser de l'ortodòxia dels textos més ben elaborats, però

* Acte d'inauguració del centenari de la Secció Filològica de l'IEC a Barcelona (Auditori del Palau de la Generalitat, 14 d'abril de 2011).

elles van salvar la llengua, aquestes persones que la parlaven, potser no del tot bé, però que la parlaven i la defensaven i se l'estimaven a casa, en les converses familiars, a les botigues, en els comerços, en els tallers, a les fàbriques, a l'església, en els bars, una mica per tot arreu i, per tant, crec que avui poc o molt, a més a més de retre homenatge a la Secció Filològica i a totes aquestes persones que han esdevingut personatges de la nostra llengua i de la nostra història, també retem homenatge a tota aquesta gent anònima del nostre país que, contra tots els elements, van mantenir una llengua viva greument amenaçada.

Suposo que a ningú se li escapa que avui és 14 d'abril, la qual cosa vol dir que en un dia com avui fa vuitanta anys, un president de la Generalitat, el president Francesc Macià, va sortir al balcó de la plaça de Sant Jaume i va proclamar la república catalana, una república que, com vostès saben, va ser molt efímera, de fet, va durar molt poca estona, podríem dir, però que poc o molt s'inscriu en una mena de simbolisme o fins i tot en els records també de la nostra història; però al costat d'això, que no deixa de tenir importància, tot i que va ser molt curta en el temps, hi ha una altra cosa que no és només el record, que no és només un símbol, per entendre'ns, que és la realitat de la nostra llengua. Davant de determinades proclames que en un moment concret poden esdevenir un símbol i que amb el pas del temps són un record hi ha una realitat viva que és la llengua i aquesta queda, i em sembla que des d'aquest punt de vista, des de l'òptica de la construcció d'un país i de la vertebració de la seva societat, allò que acaba quedant, allò que forma part d'aquesta realitat intrínseca, té un gran valor, no és només un símbol, és molt més que un símbol i sens dubte és molt més que no pas un record i, en aquest sentit, crec que val la pena això que us deia, val la pena subratllar aquest homenatge públic a tota la feina que ha fet l'Institut d'Estudis Catalans durant molts anys, durant moltes dècades i en aquest cas, la Secció Filològica.

Voldria també, encara que sigui molt breument, recordar, em sembla que ho deia l'Isidor Marí, que la llengua, entre moltes d'altres coses, és un factor de cohesió i de cohesió en majúscules, i en aquests moments i en aquests temps on es parla de molts factors de cohesió, es parla molt, per exemple, de l'estat del benestar i se'n parla justament; es parla del factor de cohesió que significa l'ensenyament; es parla del factor de cohesió que signifiquen els serveis socials avançats que hi pugui haver en el país; es parla, molt més aquests dies, del factor de cohesió, per exemple, de tot el tema de la salut; es parla de molts factors de cohesió; però s'oblida que sovint un dels principals factors de cohesió d'un país i d'una societat és precisament la seva llengua i, en aquest sentit, en una societat tan barrejada com és la societat catalana, que hi hagi un factor de cohesió d'aquesta naturalesa em sembla que és un factor que hem de retenir i, a més a més, des d'una òptica, diguem-ne, d'autoafirmació, no pas des d'una òptica d'agressió respecte a ningú. Jo, que so-

El president de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, durant la seva intervenció (Palau de la Generalitat de Catalunya).

vint surto de Catalunya i he d'anar a fer allò que se'n diu pedagogia a la resta de l'Estat, trobo en molts àmbits i, sobretot, en mitjans de comunicació d'aquests que són especialment punyents respecte a la llengua, que gairebé més que preguntar-te t'increpen sobre l'ús del català i de l'existència del català. Jo sovint els explico que la nostra llengua no és un factor de diferenciació, no la parlem per ser diferents dels altres, la parlem perquè és la nostra. Allò que no se li discutiria a cap país ni a cap cultura ni a cap poble ni a cap nació, que és finalment ser ell mateix, doncs a nosaltres molt sovint se'ns discuteix, potser no amb mala voluntat en alguns casos; altres vegades potser amb una certa mala fe, però realment és un factor per a nosaltres d'autoafirmació, d'afirmació i no pas d'agressió.

Jo molt sovint quan surto de Catalunya els explico que si, per exemple, parlo català és perquè sento que és la meva llengua, perquè de petit, de molt petit, d'infant, els pares em cantaven cançons de bressol en català i perquè els contes me'ls explicaven en català i perquè les primeres oracions, entre elles el parenostre, les vaig aprendre en català i això al final és el que configura la llengua d'una persona; i de la mateixa manera que les persones tenim una llengua pròpia, els països també la tenen i, quan tanques els ulls i penses en un determinat idioma, aquell és el teu idioma, i si els països poguessin tancar els ulls com les persones, també tin-

drien un idioma; quan pensessin ells mateixos com a collectivitat tindrien un idioma i, en el cas de Catalunya, aquest idioma amb els ulls tancats del país, quan pensés, quan reflexionés, seria el català.

Això que no és tan difícil d'entendre sovint costa molt que s'arribi a no només entendre sinó fins i tot a acceptar. Ara hem tingut fins i tot alguna prova en aquesta en part fallida operació del nou Estatut de Catalunya, del 2006, que va fer una aposta més avançada precisament des del punt de vista del reconeixement de la llengua i que, desgraciadament, això també va ser objecte d'aquell famós ribot.

També em trobo molt sovint amb persones que vénen de fora que em diuen: i tot això del català per a què serveix? Tot això del català serveix per a moltes coses. Quina utilitat té? Doncs serveix per poder treballar millor, per poder progressar millor a dintre de la nostra societat, no cal dir per comunicar-se, no cal dir per aprendre en aquest moment a l'escola un factor clau en el que és la promoció de la nostra llengua, però, sobretot, serveix per ser, i això no és cap cosa menor. Poder dir que una persona, que un país, és no és cap cosa menor i nosaltres l'hem de defensar, no només per la utilitat material que pugui tenir, que òbviament també és un factor que cal tenir en compte, sinó també per aquest component del que significa ser, que, insisteixo, probablement és el més important.

Voldria acabar fent, si m'ho permeteu, un petit homenatge no només a aquests avantpassats, no només als gegants de la nostra llengua: el professor Badià i Margarit, que ens acompanya; desgraciadament ens ha deixat el professor Joan Solà ara fa relativament poc; també ens va deixar no fa gaire el professor Joan Triadú, al qual farem un homenatge d'aquí uns quants dies; però a part de totes aquestes persones, vives o recentment traspassades a les quals retem homenatge, jo, si m'ho permeteu, també voldria fer una petita recordança d'una figura clau que s'ha citat molt avui, que és Enric Prat de la Riba. Ell no va ser el gegant de la llengua, no va ser el lingüista, no va ser el normalitzador, no va ser el codificador, en aquest sentit no va ser el mestre; però en va ser l'impulsor, en va ser el constructor i, per tant, en aquest sentit, la persona que hi va posar el lideratge, i em sembla que en aquest moment fer aquesta recordança no és menor tampoc. Per què? Perquè a més a més, Prat de la Riba, i això s'adiu una mica amb els nostres temps també actuals, tot això, ho va fer amb uns estris molt molt curts i, ara que es parla tant de diners, sense diners, o pràcticament sense diners. Dic això perquè d'una manera o d'una altra, posat en els temps d'ara, això ens hauria de recordar com a país que, malgrat les nostres estretors actuals, que hi poden ser; malgrat els ajustaments que s'hagin de fer, que s'han de fer per altra banda; malgrat, doncs, els estalvis que haguem de fer també en aquests propers temps; malgrat aquestes coses, que en bona part són obligades, no podem oblidar que en aquest fil roig de la història de Catalunya, aquest país ha fet grans coses amb instruments relativament petits i a més a més amb no gaires recursos, i valdria la pena que això poc o

molt també formés part de no només la sociologia del país, sinó també dels referents del nostre país. Ara que estem en uns moments molt més fàcils que aleshores, amb molts més instruments, amb molts més estris, amb moltes més institucions i amb molts més recursos, no hauríem d'oblidar que aquest és un país que, en el seu moment, amb constructors com Prat de la Riba, va ser capaç gairebé del no-res, a força de molta voluntat, de molta transversalitat, de molta captació de talent, de posar gent, com s'ha dit abans, amb pensament, segur, i amb idees i amb ideologies també molt diferents, en un treball comú, com aquest país quan és capaç de fer aquestes coses, quan és capaç de tenir aquest tarannà, és capaç també de reeixir des del punt de vista d'esdeveniments o de fets tan importants com els que avui celebrem.

Per tant, moltes gràcies per la vostra assistència, moltes gràcies a tot el que representeu i, si em permeteu acabar així, llarga vida a la Secció Filològica, a la nostra acadèmia, llarga vida a l'Institut d'Estudis Catalans, llarga vida a la llengua, a la llengua catalana i llarga vida a Catalunya.